אגרות הראי"ה - כרך א' - אגרת שי

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ט סיון תר"ע - יפו
נמען: ועד רחובות

הרב צבי כהן התלונן שהוועד מונע ממנו להדר בשמיטה בפירותיו. הרב קוק קבע בהיתר שאין לכפות על איש, ומי שרוצה להחמיר רשאי, כמו בסירכות ובחדש. בתנאי שלא יוציא לעז על ההיתר. הרב קוק תיקן חותמות למסחר ('המחיר בשביעית הוא בשביל המכשירים והטורח'), ושוקל שטרות הפקר והרשאת בית דין, כדי לצאת ידי כל הדעות ככל שאין הפסד.

עיקרי הדברים

- חופש להחמיר בשמיטה.
- איסור לעז על ההיתר.
- חותמות 'המחיר בעד הטורח'.
- לצאת ידי כל הדעות.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], י"ט סיון תרעי"ן.

לכבוד הועד הנכבד ברחובות ת"ו, שלו'[4] וברכה.

הרב ר'[5] צבי קאהן, קובל לפני על כבוד הועד והמושבה בכלל, שהם מונעים אותו מלהדר איזה הידורים, שהוא חפץ לעשות בפירותיו לשנה זו מפני חשש השמיטה. ובאמת אנכי התניתי ובארתי ביסוד ההיתר, שאין ראוי לכל אחד לכוף את חברו, וכל מי שרוצה להדר ולקיים דיני שביעית לכל פרטיהם, אין למנע ממנו. ואין בזה שום לעז, כי הכל יודעים שישנן כמה שאלות, שכל קהל עדת ישראל סומכין על המקילין, כמו סרכות, וחדש בחו"ל[6] [היתר הסירכות בריאת הבהמה, והיתר "חדש" בחוץ לארץ] וכיוצא בהם, ומ"מ[7] אין מוחים כלל בידי המהדרים שחפצים לצאת גם ידי המחמירים. והארכתי קצת בזה בספרי "שבת הארץ". [ספרו של הרב קוק על הלכות שביעית]

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 שלו' - שלום
5 ר' - רבי
6 בחו"ל - בחוץ לארץ
7 ומ"מ - ומכל מקום

ע"כ[8] אבקש בזה את כבודם, שלא יפריעו את הרב ר' צבי קאהן, מכל ההידורים שהוא חפץ לעשות בשלו, רק שיקבל עליו שלא יוציא ח"ו[9] שום לעז על ההיתר, הנהוג, ע"פ[10] גאוני קשישאי וע"פ[11] יסודות חזקים משי"ס בבלי וירושלמי, וגדולי הפוסקים קמאי ובתראי וסברות ברורות, שכדאי לסמוך עליהן בתור הוראת שעה, בשעת הדחק הגדול הזה לטובת ישוב ארצנו הקדושה. וכל המתנהגים בגדרי ההיתר, אשר בארתי אותם, להזהר במלאכות שהם מה"ת[12], לעשותן ע"י[13] נכרים, או ע"י שאלת חכם באיזו עצה בדברים המסופקים, ובמלאכות דרבנן ע"י ישראל אחר המכירה, אין עליהם ח"ו שום חשש כלל, מפני שהם עושים כתורה וכמצוה, ככל דרכי הוראות או"ה[14] הנידונים בעם ד' שלומי אמוני ישראל, ע"פ הש"ס[15] והפוסקים מעולם. והנני חותם בברכה ורב כבוד כנה"י[16],

הק' אברהם יצחק ה"ק

נ"ב[17]. ובאמת בכל דבר שאין בו משום הפסד אני רוצה לצאת ידי כל הדעות, וכן ראוי לנהוג בכל כה"ג[18], וירא שמים יצא ידי שניהם, וע"כ[19] תקנתי עוד בראשית השנה חותמות לחתום על הכתבים של המסחר שהמחיר בשביעית הוא בשביל המכשירים והטורח. וכיוצא בזה בדעתי הי'[20] לעשות שטרות של הפקר והרשאת ב"ד[21], שהכל נעשה ברשות ב"ד, ובלבד שלא יהי'[22] מזה שום הפסד ולעז ח"ו. כי הכל יודעים, שאע"פ[23] שאנו מקילים במקום הדחק, לחשוב ע"י המכירה שהפירות אינם פירות שביעית, מ"מ[24] כל מה שאנו יכולים לצאת מכל חשש אנו עושים, וכה"ג[25] דיו"ט[26] שני של גליות ואפי'[27] במקום שהדברים סותרים זא"ז[28], כמו סוכה בשמיני עצרת, מ"מ כיון שעושים כדי לצאת מכל ספק כך הוא דרכן של ישראל קדושים.

הנ"ל

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א'-ד'

---

8 ע"כ - על כן
9 ח"ו - חס ושלום
10 ע"פ - על פי
11 וע"פ - ועל פי
12 מה"ת - מן התורה
13 ע"י - על ידי
14 או"ה - אומות העולם
15 הש"ס - הישיה סדרים (התלמוד)
16 כנה"י - כנפשו היקרה
17 נ"ב - נכתב בצד (תוספת למכתב)
18 כה"ג - כהאי גוונא
19 וע"כ - ועל כן
20 הי' - היה
21 ב"ד - בית דין
22 יהי' - יהיה
23 שאע"פ - שאף על פי
24 מ"מ - מכל מקום
25 וכה"ג - וכהאי גוונא
26 דיו"ט - דיום טוב
27 ואפי' - ואפילו
28 זא"ז - זה את זה